

Waerachtigh ende particulier ...

Vaerachtigh ende particulier verhael vanden gheluckigen voorspoet
der wapenen van sijne Catholijcke Majesteit, onses Heeren
onder het beleyt van sijne Excell. Don Francisco di Mello. 1642

Mijn Heere, naer dat enken leger den
24. May van Dalfre verroc-
ke was/quis hy logeren tot Bialbe-
sch by boogshden. Den 25. passerde hy over
de riviere / de Scharpe / over versche-
de kuygen/ ende quam logeren tot Zuchy na
Samerich. Den 26. omgengs voer 3. men
begosten sy in slich-orden naer den vhande te
recken/die niet wge van Chastelet en was/
hy d'Abbye vā Moncourt, in getale van 6000
voet-knechten ende 3000. Ruyters te peerde/
in een stercke plaetse achter de wateren van
de Schelch/ op de zyde vanden hofsthe, vā d'an-
der zyde betijgt door bergen en moepelgche
wallesse. Bovendien hadde sy aerde wallen met
een diepe grachte gemaect ontrent 12. boer en
heede in 8. vortin biep/ daer ons volck moest
aencomen. Ontrent den middagh den selven
dagh steden den legher op't best in slich-
orden/ latende de bagage achter. Den vhande
daer in tusschen vergelacht zijnde door onse
Carabaten/ begonst ten voozschyn te comen.
Soo emige spinn/ qualig gemis/ meert zijnde/
te selven tijde aenbochten/ dat den vhande de
bluiche na Peronen nam/ heft men hi sta ge-
houden tot meerder sekerheyt. De waerheyt
verstant hebbende/ trockten recht op den vhande
aen/ don welken begost sijn gheschudt te
lossen. Enen gebangen Fransoys ontrent 3.
uren nae voer geseper tot sijne Excell. sepe/
dat hinnen leggher hem verwachten / waerop
sijne Excell. terfont Weck met sijne troupen
naer d'hen zyde sonde / ende by van d'ander
zyde gingh met wepntij volck besichtiging/
ende vper heerende reade van sijn peer ruf-
sch de Spaensche slich-orders d'inchide met
de Hoof-Officiers/ ende moet gebende aen de
soldaten om hen wel te qusten. Den vhande
selve daer in tusschen op 3. sphen met sijn
geschut / en d'onse bespelen in seleyte te doen.
Wapenen d'Espaensche wt verscheppen Regi-
menten hadden de vooztocht / met reinghe
geerden, daer naer volghde de slich-ordre van
de selue Kame/ tusschen heyde waren de Wa-
len/ ende d'Espaensche aende sincke handt/
onder 't beleyt van Don Carlo Guasto/ de
welcke meer beschaudert waren als d'andere
om 4. redenen wille. D'eerste/ om dat sy vooz-
d'ander begosten. De tweede/ dat de plaetse
daer sy aenbieten (hoe wel sy niet begraven
en was) ster moeyelijck was/ om de hagen en
een kleyn Bogken/ daer den vhande in slich en
in't particulier het Regiment van Piedmont.
De 3. reden was / om dat op die zyde meer
troupen waren om de sy gheloghen Abbye te
bewaren/ daer den Gener. Graef de Guiche
geogert was/ als de versterke plaetse. De
4. ende leste/ om datse maer twee Regimenten
en waren/ Trozzi ende del Pontt/ geseper.

Hist. Federa. Polit. (Br.)
reert door de Benden van Ombananten (die
niet erbaren en sijn gheijck d'andere.) Het
Frans voer volck en hiel niet teghen/ maer
nam terfont de bluiche/ hoe wel sy inden eer-
sten aenbal gheerfolueert schendu te sijn/ den
meesten hoop wierp de wapenis onderre/ het
welck moet aen d'onse gaf/ om aen te dringen
tot inde quartieren/ daer sy des vhande ruy-
terge gemoetede in verscheppen slich-ordre/
die reyse op ons volck aenquamen (te werten
op de Benden van Ombananten) inuider in
ghetale/ soe dat sy hen verscheppen / daer quā
de selue ruyterge teghen. Van Regiment van
Troffi/ maer sende dat ghesconcert was/
van die van Dinalta/ herde sy tegen't regimēt
van Pontt/ d'welck verre ghenoch van daer
was/ en d'ander zyde vanden hofsthe in der
bluiche veldt. T meestendeel der soldars/ inits
dat sy sonde peerde volck waren/ saluerde
hen inden hofsthe. De Capiteynen des selven
Regiments Bologna/ Solozzi/ S. Angelo/
Bassa/ Hasselague bleuider/ daer nae oock
Ceciliano ende Alejandro Saggi/ d'ysse andere
wideren tot der woode ghegheert / te werten/
La Volta/ Troppa/ ende Scubieri. Daer in-
tusschen vergaedde haer onse Ruyterge/ en
d'iel soo op den vhande/ daer men's mer en kost
onder verscheppen/ dat rest van het voer volck daer
nae contende t'or s'vrouw/ hiel mer saluten fu-
rie op die Ruyterge. (daer wt bespelen woche-
leden) daer ten lesten op de bluiche gearachte
ende hun voer volck volghde / het welck de
wapenis onderre daer op sich te stueren
ende quare te eyschen / principelijck als sy
saghen/ datmē hun polsen van alle sphen obre-
vallen hadde. Oer de krieghe stuerde de
Schelch/ d'welck sy van achter hadden/ was een
seer sinlike buigge/ die oozsacke was daer
ene onnatijliche menichte b'v'jonck/ soe inde
selve stuerere/ als inde benden daer ontent/
die sy onder het water ghefer hadden/ tot hū-
ne meerdere verscherminghe. Walche menighe
van besp'elnde d'onse diende hooy een kuyg-
ge om de bluchende te vervolghen.
Den Graue de Guiche met 6. oer 8. hant
sijn suite/ onder de welke den Jongen Hope-
neville was) passerden in't blucheren tusschē
de Regimenten van Trozzi ende del Pontt
(sommighe segghen/ naer Peronnen/ anders/
naer S. Quirijn) over ten ander kleyn
brughoken daer was. Den seluen Ge-
neraal de Guiche hadde sich enen tyt inde
hooyerde Abbye ghehouden/ om te sien hoe
den slich as soopen soude/ maer sende daesse
gansch in disorde waren sonder hoo van re-
medie/ resoluerte hy de bluiche aen te nemen.
In't beginsel vanden slich wierde 2. Ca-
piteynen van't Regiment van Pontt gevangē
mer reinghe andere Italiaensche Officiers/
ende bewaert met 600. mannen in d'Abbye.

Tryck // / I25 B 4 c Br. 1642 Verhaal

Tillkomstår s.a.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

VVaerachtigh ende particulier verhael vanden ghelückigen voorspoet
der wapenen van sijne Catholijcke Majestejt, onses Heeren
onder het beleyt van sijne Excell. Don Francisco di Mello. 1642

Hist. Nederl. Polit. (Br.)

Mijn Heere/ naer dat onsen leger den
24. May van Bassee vertroc-
ke was/ quā hy logeten tot Biaché,
waer de troupe van mijn Heere Gener. Beck
sich by boeghden. Den 25. passeerde hy ober
de riviere / de Scharpe / ober verschey-
de bruggen/ ende quam logeren tot Finchy na
Camerijck. Den 26. 'smorgens vooz 3. uren
begosten sy in slach/orden naer den vhandt te
trecken/die niet wgt van Chastelet en was/
hy d'Abdye vā Honcourt/in getale van 6000
voet-knechten ende 3000. Ruyters te peerde/
in een stercke plaetse achter de wateren van
de Scheld/op de zyde vāden bossche/vā d'an-
der zyde bevyt door bergghen en moepelijcke
ballepē. Bobedien hadde sy aerde wallen met
een diepe grachte gemaeckt ontret 12. voet en
breede en 8. voeten diep/daer ons volck moest
aencomen. Ontrent den middagh den selven
dagh steldemen den leggher op't best in slach-
orden/latende de bagagie achter. Den vpyant
daer en tusschen wgelockt zynde door onse
Cravaten/ begonst ten vvoorszijn te comen.
Soo eenige spien/qualite gemformiertzynde/
te selven tyde aenbrochten/ dat den vpyant de
vlucht na Peronen nam/ heeft men halta ge-
houden /tot meerder sekerheyt. De waerheyt
verstaen hebbende/trockmē recht op den vpy-
ant aen/den welcken begost sijn gheschudt te
lossen. Eenen gevangen Francos ontrent 3.
uren nae noen geleedt tot sijne Excell. sepde/
dat hunnen leggher hem verwachten; waerop
sijne Excell. terstont Beck met sijne troupen
naer d'een zyde sondt / ende hy van d'ander
zyde gingh met weynich volck besichtigen;
ende weder keerende crade van sijn peert ruf-
sche de Spaensche slach/orders drinckede met
de hooft-Officiers/ende moet gebende aen de
soldaten om hen wel te qujten. Den vpyant
speelde daer en tusschen by 3. syden met sijn
geschut/en d'onse begosten in seijer te doen.
Dupsent Hispanische wt herschepden Regi-
menten hadden de voortocht / met eenige
peerden, daer naer volghde de slach/ordre van
de selue Patie/tusschen beyde waren de Wa-
len/ende d'Italiaenen aende sincke handt/
onder rbeleydt van Don Carlo Guasco/de
welcke meer beschaedicht waren als d'andere
om 4. redenen wille. D'eerste/ om dat sy vooz
d'ander begosten. De tweede/ dat de plaetse
daer sy aenbielen (hoe wel sy niet begraven
en was) seer moepelijck was/om de hagen en
een klepu Bosken/ daer den vpyant inslach en
in't particulier het Regiment van Piedmont.
De 3. reden was / om dat op die zyde meer
troupen waren om de hy gheleghen Abdye te
bewaren/daer den Gener. Graef de Guiche
geiogeert was/als de verskerste plaetse. De
4. ende leste/om datse maer twee Regimente
en waren/ Strozzi ende del Ponti/gesecour-

reert door de Benden van Ordinantien (die
niet ervaren en zyn ghelijck d'andere.) Het
Frans voet volck en hiel niet teghen/maer
nam terstonts de vlucht;hoe wel sy inden eer-
sten aenbal ghesalueert schenden te zyn: den
meesten hoop wierp de wapens omverre; het
welck moet aen d'onse gaf/om aen te dringen
tot inde quartieren/daer sy des vpyants ruy-
terge gemoettedē in verscheyden slach/ordres/
die recht op ons volck aenquamen (te weten
op de Benden van Ordinantien) munder in
ghetale/soo dat sy hen verscheyden / daer quā
de selue ruyterge teghen. Van Regiment van
Strossi;maer stende dat ghesecourteert was/
van die van Vilalua/keerde sy tegen'tregimēt
van Ponti,d'welck verre ghenoech van daer
was op d'ander zyde vāden bossche in het
vlack veldt. 'Tmeestendeel der soldatē/ mit
dat sy sonder peerde volck waren/ salueerde
hen inden bossche. De Capiteynen des seiven
Regiments Bologna/ Solorzi/ S. Angelo/
Raspa/Hasselacque blebender;daer nae oock
Terantano ende Merandzo Gagi;dyde andere
wierden tot der doodt ghequet / te weten/
La Volta/Stoppa/ende Scudieri. Daer en
tusschen vergaerde haer onse Ruyterge/en
viel soo op den vpyant/dat mense niet en kost
onderschepden;de rest van het voet volck daer
nae comende t ot secours/viel met suscken su-
rie op die Ruyterge (die wt desperatie voch-
teden)datse ten lesten op de vlucht geraektes/
ende hun voet volck volghde / het welck de
wapens omverre wierp om sich te salueren
ende quartier te eyschen; principelijck als sy
saghen/datmē hun posten van alle syde ober-
vallen hadde. Ober de klepne Riviere de
Schelt/d'welc sy van achter hadden/was een
seer smalle brugghe/die oorzaecke was datter
ene ontallijcke menichte verdronck/ soo inde
selve Riviere/ als inde benden daer ontrent/
die sy onder het water gheset hadden/ tot hu-
ne meerdere verskeringhe. Welcke menichte
van verdronckē d'onse diende vooz een brug-
ge om de vluchtende te vervolghen.

Den Graue de Guiche met 6. oft 8. van
sijn suite(onder de welcke den Jongen Bote-
neville was) passeerden in't bluchten tussche
de Regimenten van Strozzi ende del Ponti
(sommighe segghen/naer Peronnen;andere/
naer S. Quintjn) ober een ander klepne
brugghen datter was. Den seluen Gra-
ue nael de Guiche hadde sich eenen tyt inde
vvoorzeyde Abdye ghehouden/om te sien hoe
den slach astoopen soude;maer stende daese
gansch in disordre waren sonder hope van re-
medie/resalueerde hy de vlucht aen te nemen.
In't beginsel vanden slach wierden 2. Ca-
piteynen van't Regiment van Ponti gevangē
met eenighe andere Italiaensche Officiers/
ende bewaert met 600. mannen in d'Abdye;

maer worden haest verlost / ende de hoorf.
600. mannen hunne bewaerders altesamen
ghevanghen: de Capiteynen hieten Cellusi
ende Andree.

Den byandt heeft op de plaetse verloren
(wegghenomen die verdroncken zijn) ten min-
sten 2000. mannen/6. halue Cartauwen/ en
vier stan gen nieuw gegoten met den Stan-
daert van Mailleape/het meestendeel vande
Pendes ende Standaerts/ alle de bagagie
feer rijckelijck/ met een groote menichte van
geldt d'welck in tonneken op 3. karren ghe-
laden was; welke karren in't eerste vero-
nachtsaemt wierden/ als sacken oft ammoni-
tie van kleynder weerde/ ende daer nae deels
geplunderd vā de soldaeten/ deels vande Ita-
lianen goetknechten; inder byegen datter veel
soldaeten daer door rijck zijn. Alle het sil-
uere-merk vanden Generael ende andere
Hooghe Officieren isser ghebleuen; eenen
soldaet alleen heeft twelf seluere schotelen
ghehadt met vele teliozen; andere in gelde
3. oft 4000. Croonen.

Ouer de 3000. Frācopfen zyn der gebangē,
onder de welke zyn den Marquis Chaulois
Colonel/ de Marquis de Roucroix Colonel/
den Marquis de la Feuillade / ende vier an-
dere. Den Graef van Rancou Hoochduytsch/
den Graeff van Cadeleu / den Baron van
Courcelle/ den Baron de la Roche/ den Hee-
re van Lunencourt Veldt-Marischal/ den
Heere de Banckere vande Conincklycke Co-
pagnie/ met veel goet-willighen Edeldom/
ende wel 60. Capit. onder de welke zyn per-
soonen van groote qualiteyt, welke Hooghe
Officieren men met heel Carosen (waer-
der de carose was van syne Excell.) nae Ca-
merijck ghevoert heeft / ende ghesoeriet by
d'Alten ende Edel-liedens/om de selue met
meerder courtosie ende beleefsheyt te tracte-
ren. De rest heeft den heelen nacht op de
stienen moeten patientere inde wapen-plaet-
se der Stadt. Onder de dooden zyn
ghebonden den Graue van Rancourt ende
mijn Heer Hambures/ sone vanden ober-
den Gouverneur van Dourens/ van d'onse
inde Stadt ghebrocht.

Van d'onse zyn der gebleuen op de plaet-
se ontrent 200. onder de welke waeren de
houen gemelde Capiteynen Italianen van't
Regiment van Ponti/ den Capiteyn Oratie
van't Regiment van Strozzi/ de Heere Tre-
quin ende d'Auquire Capiteynen van peerde
volck/ vier oft vijf hondert ghequetste/ onder
de welke was Don Ferdinando de Castro/
Cousijn van syne Excellentie / Colonel van
peerde-volck in het legheer van Elfacien/ die

stierff alsme hē wilde by de Gouverneur leg-
ghen/om hem te cureren / ende is begraven
by de Recollecten met groote magnificentie
ende suite.

Syn voorzepde Excellentie is in dese stad
gheromen door de nieuw-voorte ontrent elf
uren voor middagh; passerde ober de wapen-
plaetse / daer des byandts gheschut in ordy
ghesteldt was. Soetkens lachende saluerde
hy de soldaeten/ met synen hoet inde handt/
hen bedanckende van hun bevoor dat sy ghe-
daen hadden aen syne Conincklycke Majes-
teyt.

De Wogherge met het Guarnisoen wa-
ren inde wapenen, Daer naer passerde hy na
onse Lieve Vrouwe Kercke/ waer hy inden
ingangh ontfanghen wierdt vanden Wiken
met de Clergē; die tot hē een Oratie dede en
gaf hem eenige Riligie wt devotie te kuffe.
D'welck ghebaen zynde/wierdt door den sel-
uen naer de Choor gheleydt / waermen Te
Deum laudamus songh. Daer-en-tus-
schen loste men by-maeks alle het Geschut/
ende mousquetterie vande stad/ met het luy-
dene ende hepaerden der kloeken.

Daer naer hoorde hy Misse in Capelle vā
onse L. Vrouwe/ende van daer gingh hy by
den Gouverneur den noen eten.

Mijn Heere Frangipane Lieutenant Co-
lonel vanden Generael Beck wierdt vercosen
om de tydinghe van dese gheluckighe Victo-
rie aen syne Keysserlycke Majesteyt te drae-
ghen.

Den 28. 'smorghens hebben d'onse ach-
terhaelt een Convoye inde weyden by S.
Quinten/ ghereedt voor den Graue de Guis-
che hoornoemt; de welke daer stil lagh/
wachtende naer eenighe ordy.

Men heeft 7. Compagnien peerderuyter
gheslaeghen/waer van men de Cornetten oft
Standaerts hier ghebrocht heeft; d'eene ge-
heeten den Coninckl. stadaert/en d'ander/der
Coninginnen in Franckrijck grootelijck
gheertimeert.

Den legheer die te Creueroeur ende daer
ontrent lagh / scheen hem ee stellen tot ver-
trecken den 29. deser; waer henen an wech
men noch niet.

VVt Camerijck desen 29. Mey. 1642.

V. P. C. C. C.